

Radiojodihoito kilpirauhasen liikatoimintaan

Ohje tutkimuksiin lähetäville ammattilaisille

XX7CT Radiojodihoito, kilpirauhaskudos

Tutkimuspaikka ja tiedustelut

- TYKS, U-sairaala, Kiinamyyllynkatu 4-8, 20521 Turku
- Isotooppiosasto UB1B, I kerros
- Puh. (02)313 1840 (ma-to klo 8-15, pe 8-13.45)

Lähete ja ajanvaraus

- Lähete sähköisesti.
- Lähetteessä tulee ilmetä haluttu hoitoannoksen aktiivisuus (MBq), koska hoitoannos tilataan jokaiselle potilaalle henkilökohtaisena.
- Ajanvaraus ja tiedustelut toimistosta.

Hoidon indikaatiot

Kilpirauhasen liikatoiminta.

Hoidon kontraindikaatiot ja riskipotilaat

- Hoitoa ei anneta raskaana olevalle.
- Vaikeat silmäoireet.
- Imetys on lopetettava vähintään kolmeksi viikoksi alle 400MBq hoitoannoksella ja vähintään kuudeksi viikoksi 400-800MBq hoitoannoksella.

Valmistelu hoitoon

- Potilaan kanssa pitää käydä etukäteen läpi säteilysuojeluun liittyvät asiat kuten esimerkiksi sairausloman tarve lasten tai raskaana olevien kanssa työskenteleville.
- Varmistetaan, että potilas tai hänen huoltajansa saa tai on saanut kirjalliset ohjeet säteilyturvallisuuden toteuttamiseksi ja että ohjeiden noudattamiselle ei ole esteitä.
- Varmistetaan myös, että potilas pystyy nielemään kapselin kokonaisuutena.
- Tyerostaattihoito (esim. Tyrazol) lopetetaan kaksi vuorokautta ennen hoitokapselin antamista. Lääkitys voidaan aloittaa uudelleen kaksi päivää radiojodin ottamisen jälkeen, mikäli se katsotaan tarpeelliseksi.
- Tyrokseenilääkityksessä pitää olla **neljän viikon tauko** ennen radiojodihoitoa.

- Jodipitoisien varjoainetutkimusten jälkeen pitää olla **kuuden viikon tauko** ennen radiojodihoidon toteuttamista.
- **Kaksi viikkoa ennen radiojodihoidon saamista** potilaan pitää välttää jodioitua suolaa, meijerituotteita, kananmunia, kalaa, äyriäisiä, levätuotteita, punaisia cocktailkirsikoita, jodipitoisia yskänlääkkeitä ja vitamiinivalmisteita.
- Potilaan pitää olla syömättä ja juomatta kaksi tuntia ennen ja jälkeen kapselin nielemisen.

Menetelmä

Potilaalle annetaan suun kautta 131I-kapseli nielaistavaksi veden kera.

Hoitoannos (100 - 800 MBq) riippuu hypertyreosin syystä, kilpirauhasen koosta, taudin äkäisyydestä ja siitä pyritäänkö eu- vai hypotyreosiin.

Radiojodi liukenee mahalaukussa 10–20 minuutissa ja kertyy hyperaktiiviseen kilpirauhaseen nopeasti.

Hoidon kesto

Käyntiin menee aikaa noin 15 minuuttia.

Jälkihoito

Osa hoitodista poistuu elimistöstä virtsan mukana ja osa kiinnittyy kilpirauhaskudokseen. Muutaman tunnin kuluttua kapselin saamisesta potilaan tulee aloittaa hieman normaalia runsaampi nesteytys ja tyhjentää rakkonsa useammin kehon ja virtsateiden säderasituksen pienentämiseksi. Runsaampaa juomista tulee jatkaa noin viikon ajan. Hyvä wc-hygienia on tärkeää virtsan mukana poistuneen radioaktiivisen aineen leviämisen estämiseksi.

Säteilysuojelu

Potilasta kehotetaan hoitoannoksen radioaktiivisuudesta riippuen välttämään yhden tai kahden viikon ajan lapsen pitämistä vieressä tai sylissä. Potilasta kehotetaan myös välttämään saman ajan raskaana olevien läheisyydessä olemista. Mikäli perheessä on pieniä lapsia, olisi lapsille hankittava hoitopaikka tai hoitaja yhden tai kahden viikon ajaksi.

Yli 400 MBq hoitoannoksilla suositellaan erillistä vuodetta vähintään kahden metrin etäisyydellä alle 60-vuotiaalle kumppanille 1-2 viikoksi.

Samoin potilasta kehotetaan välttämään yhden tai kahden viikon ajan pitkäaikaista oleskelua (yli kaksi tuntia) muun kuin perheenjäsenen välittömässä läheisyydessä (alle kaksi metriä) esim. työssä, vapaa-ajalla sekä matkoilla.

Potilaalle kerrotaan ulkomaanmatkoilla rajavalvonnan säteilyilmaisimista ja tarvittaessa annetaan isotooppiasistolta englanninkielinen todistus hoitoannoksen saamisesta.

Radiojodihoidon takia potilas ei voi olla työssä, jossa joutuisi jatkuvasti aivan toisen henkilön lähietäisyydelle (alle kaksi metriä) tai erityisesti työssä, jossa joutuisi lähietäisyydelle lasten tai raskaana olevien kanssa. Muiden henkilöiden säteilyturvallisuuden vuoksi hänelle on kirjoitettava sairausloma riittäväksi ajaksi (hoitoannoksen radioaktiivisuudesta alle 400-800 MBq

riippuen). Jos työhön liittyy lasten pitämistä sylissä tai aivan vieressä (kaksi tuntia päivässä), niin tällainen työ ei ole mahdollista hoitoannoksesta (alle 400 – 800 MBq) riippuen 1-3 viikkoon.

Hoidon saanut mies ei saa hedelmöittää munasolua eikä hoidon saanut nainen saa tulla raskaaksi kuuteen kuukauteen hoidon jälkeen.

Imetys on lopetettava 3-6 viikoksi hoitoannoksen radioaktiivisuudesta riippuen.

<https://hoito-ohjeet.fi/OhjepankkiVSSHP/Jodihoito%20alle%20400MBq.pdf>

<https://hoito-ohjeet.fi/OhjepankkiVSSHP/Jodihoito%20400-600MBq.pdf>

<https://hoito-ohjeet.fi/OhjepankkiVSSHP/Jodihoito%20600-800MBq.pdf>

Ohje inkontinensseja potilaita hoitaville

Ohjetta tulee noudattaa **seitsemän vuorokautta** eli viikon ajan hoitoannoksen jälkeen. Potilaassa oleva radioaktiivisuus poistuu pääasiassa virtsan kautta. Käytä hoito- ja siivoustilanteissa **aina** kertakäyttökäsineitä.

- Vältä tarpeetonta oleskelua potilaan välittömässä läheisyydessä (alle kaksi metriä). Yli kahden metrin etäisyys on turvallinen.
- Kerää potilaan vaipat erilliseen roskapussiin tai jäteastiaan.
- Vie käytetty vaippa kertakäyttökäsineitä käyttäen ulkoroskikseen. Älä kerää vaippoja sisälle jäteastioihin.
- Jos joudut käsittelemään potilaan eritteitä, esimerkiksi virtsaa lattialla tai liinavaatteissa, käytä aina suojavaatteita ja kertakäyttökäsineitä.
- Jos potilas virtsaa wc-altaaseen, tulee se huuhdella kahteen kertaan virtsauksen jälkeen ja mahdolliset virtsakontaminaatiot siivota käyttäen kertakäyttökäsineitä.
- Vaihda virtsalla kontaminoituneet liinavaatteet mahdollisimman pian ja pese ne muusta pyykistä erillään, jos mahdollista.
- Pese kädet huolella lämpimällä vedellä ja saippualla aina, kun olet ollut kosketuksissa potilaaseen tai hänen eritteisiinsä.
- Raskaana olevan hoitajan olisi hyvä välttää radiojodihoidon saaneen potilaan hoitamista, koskien myös mahdollisia liinavaatekontaminaatioita ja vaippoja.

Lausunto

Lausunto annetusta hoidosta ja aktiivisuudesta tulee sähköisesti.

Annettava aktiivisuus ja sädeannos

Aikuisen annos on 100 - 800 MBq.

Efektiivinen sädeannos riippuu kapselin aktiivisuudesta.

Yli 800 MBq:n aktiivisuudet annetaan osastolla TA4.

Ohje tarkistettu 15.12.2022.